

KÖZÉRDEK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

Lukács László beszéde.

Mindig eseménye a magyar képviselőházak, ha Lukács pénzügyminiszter, választókerületünk illusztris képviselője felszólal. De különösen nevezetes eseménye, ha a költségvetés tárgyalásakor szólal fel. Miundeuki tudja, hogy a magyar állam pénzügyeit nálánál jobban senki sem ismeri és tudja azt is, hogy emberfeletti erővel igyekszik az államháztartás egyensúlyát biztosítani.

Beszéde elején válaszolt a vita során felhangzott pénzügyi vonatkozású észrevételekre. Nem felel meg a valóságnak, a mit sokan panaszkodtak, hogy a költségvetés az állam terheit aránytalanul nagy mértékben a kis emberre hárítja. Ezzel szemben bizonyos az, hogy manapság a kisbirtokosoknak van a többi társadalmi rétegekhez képest aránylag a legjobb dolguk Magyarországon. A javaslatban egyetlen bevételi forrás se számít adóemelésre, hanem bizonyos közjövödelmek automatikus emelkedésére. Az adóbevételek természetes fejlődését nem lehet összetéveszteni az adóemeléssel.

Többen kifogásolták, hogy a kormány semmit sem tesz az alkoholizmus ellen, pedig amennyiben tőle telik, mindent elkövet a bajok orvoslására; itt a társadalmi akció sokkal többet tehetne.

A baj ellen egyébként egész Európában küzdenek. A hadsereg reformjának és a hajóhad kiépítésének megoldása már olyan sürgetős, hogy halogatása a monarchia védképességét valósággal komikussá tenné. Miután a delegációk az ide vonatkozó költségeket megállapították, a pénzügyminiszternek nem lehet elzárkózni e tételeknek a költségvetésbe való beállítására elől.

Az egyes állami szükségletek és kiadások közt a történelmi fejlődés során lérejtött arányt vagy aránytalanságot csak úgy márról holnapra egyetlen kormány se változtathatja meg. Ilyesmi az állami életben a legnagyobb konvulziókat okozhatná. Éppen azért itt a gyakran felsorolt statisztikai fejtegetések, hogy a katonai költségekből mi esik fejenként az egyik, mi a másik állam lakóira, meddő dolgok. Az államok hadügyi kiadásait mindig a viszonyok szabják meg. Ha a véderőre talán túlsókat költünk, ez Európában elfoglalt politikai helyzetünknek következménye.

Van azonban tagadhatatlanul egy korlát, a melyet túllépni nem szabad még ebben a kérdésben sem és ez a korlát az állam teherviselési képessége. Azonban ezt a korlátot nemcsak a véderőnél kell respektálni, hanem minden kis állami kiadásnál is. Az állami védelmet különben sem lehet inproduktív kiadásnak minősíteni.

A kormány a katonai beruházásokból igyekezett Magyarország javára a kvóta-

arányt biztosítani, s ez sikerült is. Szánálui igyekeztek a közös költségvetés körül eddig divatos bajokat, melyek különösen a rendszeres hiteltulépésekben jelentkeztek. A legközelebbi öt évre ilyen túllépés lehetőségét most eleve kizárták. A kormány, szem előtt tartva a takarékoságot, a hadvezetőség előterjesztéseinek egyes tételeit jelentékenyen redukálta, bár sehol sem zárkózott el a célszerűség követelményei elől.

A haditengerészetre eddig is sokat költötünk, de a kiadások jórészt szétforgácsolódtak. Most egységes program van, a melynek alapján haditengerészetünk egészzé válik s erre történik a kiadás. A megterhelhetőség, melyet a delegációk a hadsereg és hadtengerészeti kiadásai az országra rőttak, nem olyan nagy, hogy a pénzügyi egyensúlyt veszélyeztetné. Az elmúlt öt esztendő ilyenemű kiadásai összevéve nagyobb summára rugnak, mint a most következő öt évre előirányzott tételek összege. Ezt számszerűleg igazolja.

Hogy a múlt évben költségvetés nem volt, annak nem a kormány az oka. Nem kerülhetett úgy sem tető alá a budget az esztendő vége előtt, így pedig lényegben nem javított volna a helyzeten. A kormány eléggé érzi, ha nincs költségvetése, érzi a közgazdasági élet is és a Ház pénzügyi bizottságában már ellenzéki oldalról is felvetették a költségvetési törvényeknek a kellő időre való biztosítását.

Többen kifogásolták, hogy a telepítésre vonatkozó tétel az idén kimaradt a költségvetésből. Ez azért történt, mert a telepítési törvény még nem készült el s így végrehajtásának anyagi eszközeiről se kellett gondoskodni. A kormány azonban a telepítési akció tervét nem ejtette el. Foglalkozik a kormány a kivándorlás orvoslását célzó intézkedésekkel is. A múlt év államháztartási eredményéről felemlíti, hogy míg 1909-ben 149 millió korona hiány mutatkozott a bevételek rovására, a rendes bevételek ennyivel muttak felül a rendes kiadások, addig 1910-ben 83 millióval volt kedvezőbb a bevételek mérlege s 58 millióval kevesebb volt a kiadás, s 1910. végén az összes hiány már csak 5 millió volt ez 1909-iki 149 millióval szemben. Az államháztartás helyzete most olyan, mint a labbadózó betegé, tui van ugyan a krízisen, de még vigyázni kell rá.

Nyilt levél

dr. Lengyel György polgármester úrhoz.

Meg fog nekünk bocsátani a polgármester úr, hogy a nyilvánosság előtt — nyilvánosan fordulunk Önhöz. Mentségünk legyen az, hogy a kényszerítő szükség hatása alatt tesszük.

Városunkban a közállapotok annyira zülött állapotban vannak, hogy azt tovább is tűrni lehetetlen. Ön, tisztelt polgármester úr csak a címét viseli, anélkül hogy esküjéhez híven kötelességét teljesítene, anélkül hogy dolgoznék, anélkül hogy a város érdekében bármit is tenne.

Hónapok óta hol saját betegsége, hol mások betegsége címén hivatala felé sem néz, anélkül, hogy szabadságon lenne, hónapok óta nem törődik a város dolgaival, sorra ki-dőlnek a város érdemes, régi, munkás tisztviselői, alig van már ember a városnál, a ki dolgozzon. — Ön ezt mind tudja, látja — s még sem veszi magának a fáradságot, hogy hivatalába felmenjen, hogy dolgozzék.

Mit képzel Ön, tisztelt polgármester úr, hogy a türelemnek is nincsen meg a határa? avagy azt hiszi, hogy a polgármesteri állás csak sine cura, hol dolgozni nem kell?

Tudjuk azt, hogy Ön a munkának soha sem volt embere, hallottuk, hogy nyíltan hangoztatta a múltban, hogy utálja a munkát, — ez lehet valakinek egyéni izlése, — de ily elvek a polgármesteri állással, szerény nézetünk szerint, nem összeférhetők.

Aki nem szeret dolgozni, az ne menjen közpályára. A város élére munkaszerető, pontos, lelkiismeretes tisztviselőre van szükségünk, aki a város érdekében dolgozik, tervez, létesít, aki egész munkaerejét és egész munkakedvét a városának szenteli.

Mi nem csalódtunk Önben, tisztelt polgármester úr, mert mi Öntől soha semmiféle hasznos munkát nem vártunk, nem reméltünk. Mi már előzőleg jól ismertük Önt. De csalódtak Önben az Ön politikai barátai —, akik mégsem képelték el a választáskor, hogy „csizmadiát fognak” polgármesterükben, s csalódtak azok is, akik mindig azt hangoztatták, hogy a városi ügyekbe is be kell vinni a politikát s az egyes állásokra nem az arra érdemes és hivatott egyéneket kell megválasztani, hanem a politikai elvbarátokat, bárha alkalmatlanok is az állás betöltésére.

Ime a végzet lesújtó keze megmutatta, hogy mily helytelen volt e téves tan követése, s városunk évekig fogja nyögni emelkedő pótdadó alakjában az Ön polgármesteri pihenésének emlékeit.

Elhullottak sorban Ön mellől a kéréletlen halál által elragadva munkás tisztviselőtársai, gondoskodott-e Ön polgármester úr ezek helyettesítéséről, gondoskodott-e arról, hogy az ügyek fennakadás nélkül tovább vitessenek. Volt-e vagy egy vigasztaló szava a hátramaradt özvegyhez, avagy tisztviselőtársainak vállaira szakadt többlet munkát igyekezett-e Ön megosztani, igyekezett-e abból részt kérni, részt venni?

Fájdalom nem, hogy vállalja mások helyett el Ön a munka egy részét, midőn saját maga helyett sem teljesíti a t.

Ön, polgármester úr, anyagiakban nem szűkölködik, nincs reá utalva, hogy közhivatalt vállaljon, — dolgozni úgy sem szeret — azt kérdezzük, miért nyomorítja meg e várost, miért nem hagyja oda Önnek ugyanis terhére eső állását. Engedje meg, hogy a város dolgozó, munkás polgármestert ültesen e székre, higgye el, igen sok és nagyon fontos munka vár egy dolgozni szerető polgármesterre.

Ön, polgármester úr, azzal teszen a legnagyobb szolgálatot városának, ha nem szabadságot kér, hanem kegyelemben végleges felemelést. Beteg a város, gyógyítsa meg polgármester úr!

Figyelő.

Megszívelendő tanács.

(Ü. L.) Az idei költségvetés tárgyalása sima lefolyású. Az ellenzék tárgyilagosan viselkedik. Gyakorolja a kritikát, de nem folytat terjedős üres szalmacsöplést. És ez nagyon helyes álláspont. Vegre a magyar parlamentarizmus megszünt abnormis végletek közt hullámsani: az erők megtalálták kellő egyensúlyukat s a pártok tisztas küzdelméből komoly munkaeredmények következnek.

Azt persze nem óhajtanók, ha a parlamenti bu getjok lappaliák módjára kezeltetnek. Legyen ismét komoly, tisztes diskusszió a magyar állam háztartása fölött s gyakorolja e folyton a törvényhozás a maga ellenőrző ingerenciáját a kormánnyal szemközt. Az utolsó felhatalmazási törvény határideje csak április végén jár le s így közel hat hét áll odaig rendelkezésre. Ennyi idő egy ri orózus költségvetési vitához bőven elég. Az ellenzék azt lojalisan felhasználhatja, parlamentáris hivatásának teljesen megfelel ezzel. De azt okvetlen kerülje el, hogy újabb indemuitásra szorítjon az ország. A felelősség ez esetben nem a kormányt érni, hanem az ellenzékterhelné.

Az ország érdeke legyen a mértékadó! . . . A budgetprovizóriumok utján való kormányzás valóban ellenkezik Magyarország összes érdekeivel. Az államháztartás rendje, a nemzeti politika nyugodt menete, az ország számos kiáltó szükséglete egyaránt úgy kívánják, hogy a folyó évre előirandó szükségletek a folyó évi bevételekből fedeztessenek, s a kormány ne szorítsa a parlament által a tavalyi budget keretei közé, vagy utólag jóváhagyandó hiteltulépésekre.

A parlament eminens feladata, hogy az állami költségvetést idejekorán elintézzze, s abban a nemzet ezernyi szükségletétől a kormány felelőssége mellett és javaslatai szerint jókor gondoskodjék. A kabinet s a munkapárt abba a helyzetbe hozták a képviselőházat, hogy e feladatának kellő időben eleget tehessen. S mint látszik, ha csak meg nem változik a helyzet, az ellenzék nem is akadékoskodik s van remény rá, hogy május egyre tető alá jön a költségvetés.

Az általános vitában figyelmet keltett az előadó beszéde, a melyben kimutatta, hogy mennyire növekedik a budget terhe, a hivatalnokok szaporítása által. Ijesztően nő évről-évre az állam után élők száma. Hegedüs Loránt előadó azzal végzé ezen baj ecseteléséről szóló beszéde részét: hogy ne a nyugdíj legyen a jelszó, hanem a munkaképesség! . . . Hegedüs annak is hangot adott, hogy ne várjon a társadalom mindent az államtól, mert a sok igény roppantul növeli az állam háztartását. Tökéletes igazságot mond Hegedüsnek, megszívelendő tanács.

A nyugdíj utáni törtetés nem egészen jogosult! . . . Hiszen ügyes kézimunkával is megszereshetn a megélhetést s biztosítani az öregség napjait. Angliában a hivatali pályára lépnek a legkevesebben. Ugyanez mondható a németekről is. Nálunk ellenben mindenki hivatalnok akar lenni, mihelyt iskolákat végzett, s föl adozza függetlenségét egész életére.

A férjhez menő leány és a szülői, azt puhatolják a háztűznézőben járó férfi felől: mily állása van? S ha nem hivatalnok, aláesik a becse. Lámpával kell keresni Magyarországon az értelmiséget a kereskedő-ipari pályán. Ellenben gubbaszt az értelmiség a hivatali szobákban, mely tódulást az állam csak úgy tud kielégíteni: hogy folyton szaporítja a hivatalnokok számát, s állít ujakat fel. Folyton nő a száma a sok állami alkalmazottnak, ez túlterheli a budgetet, betetőzve a sok nyugdíjjal.

És megszívelendő Hegedüsnek azon tanácsa is, hogy ne várjunk mindent az államtól. Nálunk az általános jelszó: hogy mindenben ki kell kérni az állami segílyt. Ezen jelszó mellett iszonyuan terhelődik az állami költségvetés, a minek sulya az egész országra is nehezedik. Nincs semmi oly társadalmi akció, a melynek a vége ne az állami segíly keresében végződjék. A világ egy államát sem ostromolják annyi kéréssel, mint a magyar államot.

Ez így nem mehet. Ideje megszívelni a Hegedüs intelmét. Elvégre a magyar állam sem kiapadhatatlan forrás, hogy folyton követelésekkel álljanak vele szemben. Nem is gondoljuk másként az „Állam“ fogalmát, mint kiapadhatatlan pénzes zsákok. Azért nő oly ijesztően a magyar állami háztartás. Gátot kell vetni a túl folyton való növekedésnek.

A nők éjjeli munkája.

A nők éjjeli munkájáról szóló törvényjavaslat, a mely még január hóban benyújtott az országgyűléshez: nagyon szociális és humanus intézkedés. Reszben nemzetközi egyezmény is ezen intézkedés. Már az 1905 ik évi berni konferencián kötelezettséget vállaltunk arra, hogy az ipari nőmunkások éjjeli munkáját korlátok közé szorítjuk. A munkásnőket védő intézkedések a következők a fobb vonásokban.

Minden olyan üzemben vagy vállalatban, amelyben rendszerint tíznél több munkás (férfi és nőmunkás, tanuló) van foglalkoztatva, meg pedig olyan üzemben vagy vállalatban, melyben nyersanyagokat, fél vagy egész gyártmányokat iparszerűleg előállítanak, alakítanak vagy megmunkálnak: mint kőbányákban, bányákban, séművekben, valamint kohókban és bányatermeket feldolgozó egyéb művekben; az állami egyedáruságokkal kapcsolatos üzemekben és vállalatokban; a vasuti és hajózási vállalatok, valamint az állami posta, táviró és távbeszélő által fenntartott gyártási és javító műhelyekben; mindennemű építési vállalatnál a nőalkalmazottnak másutt megállapított kivételekkel legalább tízenegy órai, megszakítás nélkül tartó éjjeli munkaszünetet kell engedni. Este 10 órától reggel öt óráig nőalkalmazottnak foglalkoztatni tilos.

Nem vonatkozik a nőalkalmazottak éjjeli munkaszünetére vonatkozó rendelkezés a következő esetekre: a mezőgazdasági és az erdei termelésre, az állattenyésztésre, a halászatra, a kert és szőlőmívelésre, a selymeszetre; az olyan üzemekre, a melyekben

csak a vállalkozó családtagjai foglalkoznak: a vendéglőkre, kávéházakra és más oly üzletekre, melyek élelmiszereket az üzletben való elfogyasztásra állítanak elő és szolgáltatnak ki, és végül a vasuti és hajózási vállalatoknak, ugyszintén az állami postának, táviróknak és távbeszélőnek igazgatására és forgalmi üzemére. Rendkívüli, előre nem látható munkálatoknál, az illetékes hatóságok a nőmunkásoknak kivételesen éjjel való foglalkoztatását hatóságilag megszabott időtartamra megengedhetik. Ez a munkaidő huszonnégy óránként a munkaközi szünetek beszámítása nélkül tízenhárom óránál több nem lehet. A kereskedelemügyi miniszter a nőalkalmazottnak kivételes éjjeli foglalkoztatására adott engedélyt tízenegy ópauál hosszabb időre is meghosszabbíthatja, ha azok a munkák, a melyek kivételes engedély megadását szükségessé teszik, a munkaadó hibáján kívül tízenegy nap alatt el nem végezhetőek. Az éjjeli munka megrövidítése és a női munkásoknak kivételes éjjeli foglalkoztatása iránt a hatóságokhoz benyújtott kérvények bélyegmentesek.

A törvény rendelkezésének megtartását minden ipari üzemben és mindennemű építési vállalatnál az iparfelügyelők ellenőrzik. Kihágást követ el és a mennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, kétszáz koronáig, visszaesés esetében négyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésekkel büntetendő az a munkaadó, aki az e törvényben előirt rendelkezéseket megszegi, és hatszáz koronáig, a mennyiben a mulasztás tíznél több nőalkalmazottat érint. Ismétlés esetében pedig a pénzbüntetésen felül két hónapi elzárással büntetendő az a munkaadó, aki a nő munkások éjjel való foglalkoztatása tekintetében ebben a törvényben megállapított tilalmat áthágja.

Ezen humanus intézkedéssel szemben felvetik többen azon kérdést, hogy vajjon azok a munkásnők, akiket ez a törvény kizár az éjszakai munkából s kényszerít arra, hogy a helyüket átadják a szívósabb és az éjszakaiást jobban kibíró férfiaknak, vajjon ez a humanizmus, mely a testi egészségüket felti az éjszakai munkától, nem lesz-e az ő számukra új nyomor, nélkülözés és kopálás forrása? . . . Elismertjük, hogy ez a leg súlyosabb ellenvetés, amit a törvényjavaslat ellen tenni lehet. De azért ezen kifogás meg sem állja meg a helyét. Mert amikor a magasabb éjszakai munkabér csábítani fogja az éjszakai munkára a meglevő férfi munkások számát, már csak a pihenés miatt is, a férfiak a nappali munkában nyitnak könnyebb versenytérket az állás nélkül maradt nők számára.

Ezenkívül van egy szempont, mely minden más fölött áll: a nemzetnek és fajnak az érdeke. A nemzet és a faj az anyákban regenerálja ömagát! . . . A férfiak az idegüket tufeszítő, egészségüket aláásó munka révén, de a köztük elterjedt egészségrontó szórakozások: alkoholizmus s nikotinizmus révén is sokkal kevesebb értékű letetemnyesei a faj jövőjének, mint az asszonyok. Természetesen a faj legjobb érdeke az lenne, hogy az anyákat megtartsuk a családi fészeken nyhe oltalma alatt, hogy egész életét a gyermekszülés és gyermeknevelés igényei szeriut rendezhesse be. Am, hogyha a súlyos szociális viszonyok miatt ez nem lehetséges, a nagyobb kár helyett legalább a kisebb kárt kell választani s a testet degeneráló és teljesen megrontó erőfeszítéstől megóvni a jövődöbéli anyák szervezetét.

HIREK.

Tájékoztató.

Minden este 8 órákor színház.

Márcz. 31. Vármegyénk törv. hat. bizottságának tavaszi közgyűlése.

Április 2. A nagyenyedi Oltáregyesület műsoros összejövetele.

— **Lapunk a szombati gyűmölcsoltó ünnep miatt egy nappal előbb jelenik meg. A fővárosi lapok sem jelennek meg vasárnap ez ünnep miatt.**

— **Előléptetés.** A földmívelésügyi miniszter Horváth Viktor segéderedményűt a IX. fiz. osztályba eredményűvé léptette elő.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Kiss Ferencz körösbányai kir. járásbírói telegkönyvezetét a gyulafehérvári kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Megbízatus.** A belügyminiszter dr. Jány Győző ügyvédet a marosújvári járás főszolgabíróihoz a rendőri büntető eljárásban való közreműködéssel ügyészi megbízattá nevezte ki.

— **Kinevezések.** Vármegyénk főispánja Titonea Pált fenési, Márk Gyulát alsósócsrai anyakönyvezető-helyettesekké nevezte ki.

— **Incedy-Joksmán Ödön dr.,** vármegyénk főjegyzője folyó hó 25-én Tordán a Vigadó nagytermében a gróf Bethlen Sándorné által a tordai Jótékony Nőegylet javára rendezendő műsoros estélyen szerepelni fog. A műsor egyéb pontja Sándor Mariska (Kolozsvár) énekszámja és egy-egy felvonásos vígjáték. A műsoros estély iránt vármegyeszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

— **A Prot. Nőegylet** f. hó 19-én tartotta rendes évi közgyűlését Zeyk Dániel elnöke elnöklése alatt. Az egylet múlt évi működéséről részletesen beszámolt Jancsó Sándor titkár évi jelentése. E szerint az egyesületnek van 69 alapító, 184 rendes és 41 pártoló tagja. Vallásos összejöveteleket ötször rendezett az év folyamán, melyeken szorongásig megtelt a kollégium díszterme minden alkalommal; ez összejövetelek perselyes bevétel volt 424 kor. 23 fillér. Önkényes adományokkal járultak az egylet céljához nyolczan összesen 380 kor. 60 fillérrel. Állandó segélyezésben 80 szegény családnak részelt rendszeresen, ezenkívül 20—30 egyén időnkint kenyér segélyt élvezett. Az évi összes segélyezés értéke 1484 kor. 9 fillér. Évi bevétel volt 3407 kor. 61 fillér, kiadás 2735 kor. 42 fillér, pénztámaradek 672 kor. 19 fillér. Vagyon 8957 kor. 95 fillér.

— **Az idei fősorozás vármegyénkben.** A folyó évi fősorozásra vonatkozó utazási és működési tervek már egybeállítottak. Ezen tervet szerint az ujonczozás a következő sorrendben tartatik meg: Vizaknán április 1-én, Balázsfalván április 22, 25 és 26-án, Verespatakon május 12 és 13-án, Alvinczen május 15, 16, 17 és 18-án, Abrudbányán május 15-én, Gyulafehérvárt május 17-én, Marosújvárt május 18, 19 és 20-án, Nagyenyeden városiak május 22-én, járásbeliek május 22, 23 és 25-én, Tövisen május 26 és 27-én, Magyarigenben május 29, 30 és 31-én, Kisenyedi járásbeliek Vizaknán május 29, 30 és 31-én.

— **Halálozás.** Kubiczky Imre kurturmérségi vízmester 40 éves korában f. hó 23-án este, hirtelen rosszullet után, meghalt. Ma temetik.

— **Bezárt iskolák.** Marosújváron a pár héttel szünetelt levő gyermekbetegségek újból felléptek, s e miatt vármegyénk alispánja az állami iskolákban és kisedővódákban a tanítást április 10-ig beszüntette.

— **Közigazgatási jelentés.** Vármegyénk alispánja kiadta az 1910. év közigazgatási jelentését. A tartalmas és gondosan összeállított jelentésnek igen érdekes részei vannak. A közoktatás, közegészségügy, közlekedési ügyek, erdőügyek, állattenyésztés rovatok alatt tanulságos tudnivalókat találunk, melyekből megtudjuk, hogy a közigazgatás az életszükségleti tevékenységben milyen eredményű, milyen sikerű munkásságot fejtett ki a közjós a nép érdekében. Továbbá olvashatjuk azt is, hogy a múlt évben vármegyénkben nyolczezerhuszonhárom gyermek született, — meghalt 5681 egyén. Ezer lelekre esik 37:7 születés, az előző évinél 2:0-el kevesebb, az országos átlagnál, amely 34:5 volt, 3:2-vel több. Legkedvezőbb volt a születési arány a balázsfalvi járásban 44:7. Legkedvezőtlenebb Abrudbányán 15:8. A halálozási arány legkedvezőbb volt Abrudbányán 14:5, amely körülmény a születések számának alacsony voltával függ össze. Legkedvezőtlenebb volt a verespataki járásban, ahol 33:0 tesz ki. Halva született 59 gyermek, Ezer élve születésre esik 7:3 halvaszület, Vármegyénkben 24 óvóintézet működik és pedig 18 állami óvoda, 1 Emke óvoda, 2 községi óvoda, 1 államilag segélyezett egyesületi óvoda, 1 magán óvoda és 1 állami menedékház. 241 elemi népiskola van, összesen 345 tanítóval és ugyanannyi tantéremmel. Ezek közül 51 állami iskola 125 tanítóval, 1 községi iskola 1 tanítóval, 8 róm. kath. felekezeti iskola 13 tanítóval, 82 gör. kath. felekezeti iskola 92 tanítóval, 77 g. keleti felekezeti iskola 85 tanítóval, 7 református felekezeti iskola 7 tanítóval, 12 ág. hitv. felekezeti iskola 17 tanítóval, 1 unitárius felekezeti iskola 1 tanítóval, 1 izraelita felekezeti iskola 2 tanítóval, 1 egyesületi leányiskola 2 tanítóval. Tannyelv szerint 68 magyar tannyelvű és 173 nem magyar tannyelvű iskola. Az 51 állami iskolába összesen 7578 tanuló járt. Ezek közül 7036 magyar, 75 német, 3407 román, 13 tót, 47 egyéb tanuló volt. Az állami iskolákkal kapcsolatban 28 általános ismétlő és 20 gazdasági ismétlő iskola működik. Összesen 2454 utlevél adatott ki.

— **Magyarország népessége.** Az országos statisztikai hivatal közzé tette az 1910. évi népszámlálás eredményét. E szerint a magyar birodalom lakossága 20,850,700 lélek; ebből az anyaországé, csupán Magyarországa 18,231,400, Horvátországé 2,619,300 lélek. 10 év alatt 1,596,000-el szaporodott a lakosság, ami elég keves. 900,000 ember vándorolt ki 10 esztendő alatt, részben ez okozza a nagy veszteséget.

— **Elfűtött milliók.** Magyarországon a múlt évben elfűtött dohány értéke 144,750,137 korona.

— **A honvédség fegyvergyakorlata.** Hazai Samu honvédelmi miniszter rendkívül érdekes újítást léptetett életbe. Az eddigi szokásoktól eltérően a honvédségnél a folyó évben két fegyvergyakorlat lesz. Az egyik május hó 15-én kezdődik s június hó 11-én végződik, tehát csak 28 napig tart és az ezredtörzsek székhelye körül, tehát itthon játszódik le. A másik fegyvergyakorlat augusztusban kezdődik, 35 napig tart és Felső-Magyarországban lesz. Ebben az évben bevonulni kötelesek: I. a tartalékból: az 1908., 1906., 1904., 1902. és 1900. sorozási évfolyamok. II. a póttartalékból: az 1908., 190. és 1904. sorozási évfolyamok. III. mindazok, kik elmulasztott fegyvergyakorlatukat a folyó évben kötelesek utántölteni. Mindenki szabadon választhatja meg,

hogy melyik gyakorlaton akar részt venni a kettő közül és elhatározását vagy az illetékes kiegészítő-parancsnokságnál, vagy az ezredparancsnokságnál szóban vagy írásban, esetleg levelező-lapon bejelentheti.

— **Heti piacokon bazárunk árusítása.** Ha a vármegye hetivásár látogatási szabályrendelete a nem helybeli iparosoknak, illetve kereskedőknek a heti piacok látogatását nem engedi meg, az egyes községek heti piacait csak is azok látogathatják, akik a községben rendes üzletet tartanak fenn. A hetivásár látogatás ugyanis a rendes kereskedői tevékenységnek csakis kiegészítő része, ennél fogva a helybeli iparosok, illetve kereskedő részére az 1884. évi XVII. t.-cikk 50-ik §-ában biztosított hetivásár látogatási jog csakis azokat illeti meg, kik helyben állandóan üzemben tartott rendes üzlettel bírnak. Az 1887. évi XVIII. t.-cikk 1. §-ának büntető szankciója nem lévén, e szakasz alapján nem szabható ki büntetés.

— **Leleplezett tolvajsözetség.** A múlt évi október havától folyó hó 13-ikáig tolvajsözetség működött Marosújvár és Felsőmarosújvár községekben s temérdek kárt okozott lopásaival, de még többet az által, hogy a lopott dolgokhoz való hozzájutás végett számos ajtót, ablakot, lakatot elrontottak és kifeszítettek. Legutóbb álkuccsal Teleki Ádám gróf felsőmarosújvári pinczéjéből mintegy 50 liter bort és egy kis horodót is emeltek, mely aztán vesztüket okozta. A nyomozás során sok lopás kiderült rájuk. A tolvajbánda tagjai, névszerint Mik Deues, Sztójka János, Kocsis Illés felsőmarosújvári és Lázár Izidor szászvesszősi lakosok a lopott tárgyakat Demeter Logyinné felsőmarosújvári lakosnőhöz vitték, ki miut orgazda jó sikerrel értékesítette a marosújvári piacon. Terheltek közül Mik és Sztójka, kikre 22—22 betöréssel lopás multja nehezedik, elfogattak és a marosújvári kir. járásbírósnak átadtak, míg a másik két tolvajtárs és Demeterné, ez utóbbi körülből 15-szörös orgazdasággal terhelve a gyulafehérvári kir. ügyészséghez jelentet tek fel.

— **Verekezés.** Enyedszentkirályon folyó hó 16-án este Szálka Aurél és Takács Áron enyedszentkirályi lakosok korcsmai összehozálkozás miatt megtámadtak Molnár Szimon ottani lakost és szilfakaróval és pusztával kézzel súlyosan megverték. A nagyenyedi járásbírósnak előtt kell majd számolniok tetűkért.

— **A táviratok gyorsabb kézbesítése vidéken.** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a táviratok és ekspreszküldemények gyorsabb kézbesítése érdekében elhatározta, hogy a nem kincstári posta- és távirtdahivataloknak is módot nyújt arra, hogy kézbesítőiket kedvező részletfizetés mellett kerékpárokkal láthassák el.

— **Öngyilkos asszony.** Muntyán Leon inakfalvi paraszt gazda fiatal felesége vasárnap estefelé hirtelen eltűnt hazulról. Hozzátartozói keresték a szomszédoknál és mindenfelé, de eredménytelenül. Az asszony a Maros felé vette útját és a felvinczi határban, hol legmélyebb a víz, bevetette magát. Muresán János m.-csesztvei ember, ki éppen akkor haladt arra szekerekkel, utána ugrott és kimentette az öngyilkost és hazafelé küldte. Azouban Muresán alig ment pár lépést szekerekkel; az asszony ismét beugrott a Marosba és az ár alá kerülve bele fulladt.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségének kolozsvári körzete.

A néhány esztendővel ezelőtt Budapestestn megalakult M. P. O. Sz. elérkezettnek látta az időt, hogy a már korábban az ország minden részében megalakított körzeteit Erdély országrészük részére a kolozsvári körzet megalakításával kiegészítse. Hogy az Erdélyben működő 228 önálló pénzüntézetre nézve mily nagy fontossággal bír ezen egyesülés, azt a körzeti gyűlésen megjelent szakferfiak előadásából kellőleg indokolva látjuk. Kolozsvár városháza nagytermében f. hó 5-én vasárnap d. e. 10 órakor kezdődött a M. P. O. Sz. által e célból felkért kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által egybehívott közgyűlés. A kamara képviselőiben megjelent Tamási István alelnök, dr. Gamán József titkár és számos kamarai tag, köztük városunktól Winkler János és Bálint János. Dr. Hoványi Géza szövetségi elnök ismertette a szövetség szervezetét, működési követ. A pénzüntézet tisztviselők nyugdíj ellátásának biztosításáról Hajduczky József dévai bankigazgató tartott előadást. A nyugdíj biztosítást a Szövetség keretében alakult Pénzüntézet Tisztviselők Nyugdíj-egyesülete által veli a legjobban megoldani, addig is míg a Szövetség közbenjárásával és kormány beavatkozással fog sikerülni a pénzüntézet tisztviselők nyugdíj ellátása. Verzár Kálmán a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank igazgatója tartott még tanulságos és érdekes felolvasást az erdélyi pénzüntézetek történetéről és hitelviszonyokról 1835-től, az első erdélyi takarékpénztár megalakulásától kezdve, napjainkig. Előadása szerint az első erdélyi takarékpénztárt Lange Péter alakította 1835-ben „Brassai Takarékpénztár” czímen, mely működését 17 pengő forint 47 krajczár alaptőkével kezdte, míg ma 4,000,000 koronát meghaladó tartalékok felett rendelkezik. Ezzel csaknem egyidejűleg alakult a „Kolozsvári gondoskodó társulat”, melyek azonban nem volt hivatása az erdélyi pénzüntézetekre befolyást gyakorolni. 1841-ben alakult a „Brassai Takarékpénztár” mintájára a „Szebeni Általános Takarékpénztár”. 1856-ban alakult az első számottevő magyar pénzüntézet Kolozsvárt a „Kolozsvári Kisegítő Egylet” czímen. Erre a mintára alakultak Erdély többi pénzüntézetei is. Így a számottevő pénzüntézetek közül a sorrendben 5-ik helyen alakult 1863-ban a Marosvásárhelyi Takarékpénztár, 6-ik helyen 1870-ben a Bethleni Takarékpénztár, 7-ik helyen ugyanezen évben az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank, míg a 8-ik helyen áll az 1871-ben városunkban alakult és most is szépen virágzó, jól megalapozott pénzüntézet a Nagenyedi Kisegítő Takarékpénztár. Ezután megalakult a körzet, melynek diszelnöke: br. Jósika Gábor; tiszteletbeli elnökök: br. Báuffy Ernő, Merza Lajos, Zeyk Károly, Veisz József; elnök: Verzár Kálmán; alelnökök: Fekete Nagy Béla és Fereczy Gyula lettek. Alakítottak meg egy 30 tagú választmányt is, melybe városunk részéről Winkler János nagykereskedő is beválasztott. Sz.

* A hálózobák réme, a poloskák kiirtása. eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-tárban Nagenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bartfán. 227

— Fogadja meg tanácsunkat és használjon valódi Feller-féle „Elsafluidot”, ha csúsz, köszvény, rheuma, szaggatás vagy szűrés bántja, ha derékfájás, fej-, fog-, idegizomfájdalmak, bémulás, zsába, influenza remegés stb. gyötrik. Próbacuzatja bérmentve 5 korona. A székelést szabályozzák, emésztési zavarokat, puffadtságot, lázas állapotokat megszüntetnek a Feller-féle hashajtó rebarbara „Elsapilulák”. 6 doboz bérmentve 4 korona. Rendelések intézendők Feller V. Jenő gyógyszerészhez Stubica, Centrale 125 sz. (Zágrábmege).

A nők rendszerint nem törődnek az asszony eldugulásánál csodaképen hatott. Rögtön megszüntette a hányást és a belső szerveket az egész terhesség alatt rendes állapotban tartotta.

A ki már sokféle hashajtószert használt, nem talál elég dicsérő szót a valódi **Ferencz József**-keserűvízre, oly annyira felette áll e természet-teremtette gyógyvíz az általában használatos hashajtószereknek. Ezt tapasztalta dr. Lefèvre amerikai orvos is, mikor egy érdekes esetről kifolyólag következőkben számol be: „A természetes Ferencz József-keserűvíz egy áldott állapotban levő emésztéssel és bélműködésük rendbentartásával és mikor ennek következtében már sokat szenvednek gyomorhajokban és hosszantartó székrekedésben, valami haszontalan és gyakran ártalmas pirulákkal akarnak magukon segíteni.

A ki nem bírja az igazi Ferencz József keserűvizet gyógyszerésznél vagy fűszerésznél beszerezni, az rendelje meg levelezőlapon közvetlenül a Ferencz József források szétküldési igazgatóságánál, Budapestben.

Több pénze

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőrtésárakat csak a nagenyedi szövetségben vesz. Árjegyzék ingyen küldetik.

Piaczi árak.

Nagenyed, 1911. márcz. 23.

A hus kilogrammonként:

Marhahus	I. minőségű	1 kor.	60 fill.
	II.	1 "	52 "
Borjúhus	I.	1 "	60 "
	II.	1 "	52 "
	III.	1 "	44 "
Sertésus	I.	1 "	84 "
	II.	1 "	76 "
Barányus	- - - - -	2 "	- "
Szalonna	- - - - -	2 "	- "

A csütörtöki hetivásár nagy forgalmu volt. A baromvásáron az adás-vevés jó áron köttetett, a felhajtás nagy volt.

Takaromány alig volt. A gabonaneműk közül a buza 20 fillérral olcsóbb lett, míg a kukorica, árpa valamivel drágult.

A gabonaneműk ára litervékánként:

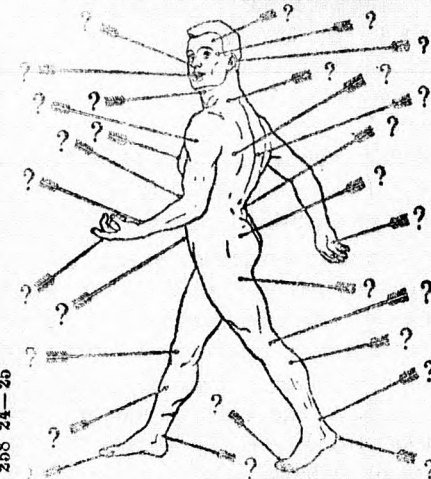
Buza	- - - - -	3 kor.	20 fill.
Kukorica	- - - - -	1 "	60 "
Árpa	- - - - -	2 "	20 "
Zab	- - - - -	1 "	40 "
Rozs	- - - - -	2 "	60 "
Bükköny	- - - - -	2 "	80 "
Kendermag	- - - - -	1 "	80 "
Tökmag	- - - - -	1 "	20 "

A tej literje 22—26 fillér.

Tojás 4 drb 20 fillér. Baromfi sok volt és rendes ársokon kelt.

HIRDETÉSEK:

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsafluidot és Feller-féle Elsapilulákat, melyek egyedül készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

I. A Feller-féle Elsafluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengeséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít csúsz, köszvényt, ideggyengeséget, oldalszűrés, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derékfájást, zsábát, bémulást, szénfájást, migránt, sok itt meg nem említt betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsafluidot rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására óhajjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajok, göros, étvágytalanság, vesegégés, hányási inger, rosszullét, felbőfőgés, puffadtság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsapilulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utánzatoktól és oziimezzünk minden rendelést gondosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

Hirdetmény.

A kolozsvári „Economus” részvényekre alapított hitelintézet és takarékpénztár nagenyedi fiókja (Rákóczi-utca 98. sz. a.) betéteket fogad 1000 koronáig 5%, 1000 koronán felett 5 1/4%, egyletek, egyházak, iskolák és más ilyenemű erkölcsi személyektől 5 1/2% mellett.

Váltókat leszámítol és mindennemű kölcsönököt ad, kellő biztosíték ellenében, a legelőnyösebb feltételek mellett.

Nagenyeden, 1911. márczius hó 17.

Major János,
főesperes, a fiók igazgatója.

* Narancs vörvörös kutániai legeslegjobb minőségű ötkilós postakosárral 2.80, eredeti kosárral 100 darabbal 5 kor. 20 fill., eredeti ládával 180 avagy 160 darabbal 7 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronáért. Muskatnarancs vörpiros primmissimó minőségű szép nagyok eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 korona, eredeti ládával 200 vagy 180 darabbal 12.50 koronáért. Sárga-fajna narancs mézédés, messinai ötkilós postakosárral 2.50, eredeti ládával 180 avagy 160 darabbal 5.25 korona, eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 koronáért. Czitrom elsőrendű ötkilós postakosárral 2.20, eredeti ládával 180 darabbal 5 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9 koronáért. Karfiol csodaszép fehér ötkilós postakosárral 2.20, tiakilos kosárral 3.60, eredeti kosárral 18 darabbal 4 korona. Maróni római konzervált, tartós téliáru ötkilós postakosárral 2.60, huszontkilós zsákkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentlenül az Agrumen déligyümölcs nagykereskedés Budapesten, Szarka-utca 7. Teasék előnyárjegyzéket kérni friss gyümölcsökről s déli-gyümölcsökről. 16—20

VOGEL SAMU
fogtechnikus

állandó itt tartózkodásra
berendezett fogműterme Április hóban
Rákóczi-utca 13. szám alatt fog
megnyitni. 101 1-4

388—1911. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Marosújvári Takarékpénztár Részvénytársaság végrehajtónak Veress Sándor ügygondnok által képviselt ismeretlen tartózkodású Kászoni István ugyanis mint kisk. Kászoni Kata és Jula gyámja és Margineán Todor végrehajtást szenvedők elleni 58 kor. 48 fill. tőke és jár. valamint a nagylaki telekkönyvekre vonatkozólag az ezennel csatlakozottak kimondott nagyenyi i kisegítő takarékpénztár r. t. 200 kor. tőke és jár. Berde Ferencz 80 kor. tőke és jár. a marosújvári takarékpénztár r. t. 60 kor. tőke s jár. a 3-9 sz. tjkv-re vonatkozólag csatlakozottak kimondott kir. kincstár 107 k. 55 f. s jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszéknek, a marosújvári kir. járásbírósg területén levő nagylak községben fekvő s a nagylaki 216 sz. tjkvben A + 1 rdz. 162, 163 hrsz. faház és kertre 333 korona, az ugyanottani 349 számú tjkvben A + 2 rdz. 234, 235 hrsz. faház és kertre 418 korona, — A + 3 rdz. alatt felvett 13/125530 ad rész legelő illetményre 43 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi május hó 6 napján délelőtt 9 órakor Nagylak községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-ad, illetve 1/2-edén alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-oz. 42. §-ában jeltett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-oz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a bánatpénzt az ígért vételár 10%-ára kiegészíteni, ellenkező esetben az árverés tovább folytatni.

Marosújvárt, 1910. évi február hó 17-én.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

99 1-1

Fekete,
kir. albiró.

HIRDETÉSEKET
legjutányosabban felvessz
kiadóhivatalunk.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a tavaszi és husvétii bevásárlásomból hazaérkeztem, mely alkalommal raktáramat a legdivatosabb czikkekkel felszereltem, u. m: nagy választék a legutolsó divat szerinti

női és leányka kabátokban

Óriási nagy választék kécz férfi, fiu és gyermek ruhákban. Páratlan nagy választék kizárólag hazai gyártmányu női, férfi, fiu és gyermek czipőkben. Nagy választék a legutolsó divatu férfi fiu és gyermek kalapok, valamint férfi, fiu ingek, közelők és nyakendőkben. Továbbá nagy választék valódi angol és hazai gyártmányu ruha és felöltő szövetekben. Saját szabóműhelyemben 24 órán belül a legfinomabb és legjobb kivitelben mértékutáni rendeléseket eszközölök. Pontos és szolid kiszolgálás! A n. é. közönségnek becses pártfogását kéri teljes tisztelettel

Berkovits Béla

Nagyenyed, Főter 3. szám.

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi JACOBI-féle ANTINICOTIN cigarettahüvelyek fadobozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgenképeket tartalmaz.

1. 6-26

A „Nagyszebeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt. Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

KOBRÁK CZIPŐK
a legjobbak.
KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke részére kizárólag a Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetnél.
153 3-24

ANTICOL

„Anticol” találmány tárgya olyan eljárás melynek segítségével a lovak úgynevezett — *Kólika* — betegségének gyors és biztos megszüntetésére alkalmas szer.

Ezen „Anticol” szerrel Ófelsége 1. sz. Huszárezredénél két éven át végzett kísérletek eléggé igazolják azt, hogy az egyadag beadagolása után 1 1/2 óra múlva meglepő eredménnyel teljesen megszűnik a bajt.

Minden dobozhoz használati utasítás csatolva.

Egy doboz, mely két Anticol adagot foglal magában, 4 kor. Négy adag 8 kor. Hat adag 12 kor. stb. folytatólag nagyobb mennyiségben is jelzett árban megrendelhető a feltalálónál:

MAYER IGNÁCZ

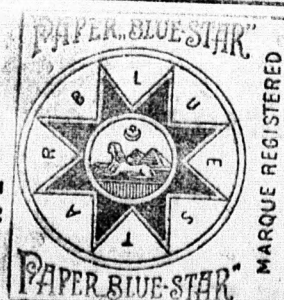
KIR. FŐÁLLATORVOSNÁL

— BRASSÓ. —

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKSEL VALÓDIK. :- ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-

Legjobb ajándék

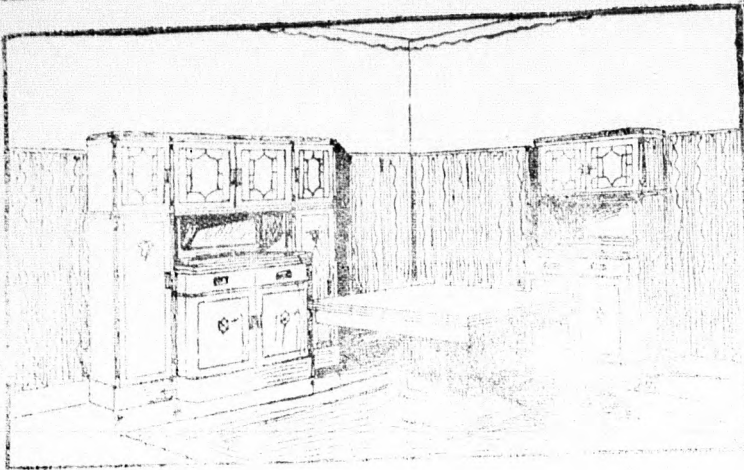
a tartós és olcsó hazai szőttesáru Arjegyzéket ingyen s bérmentve küld: Lingner György szövőgyára Nagyenyed

BUTOR-

RAKTÁR.

KUNSGH ANTAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-u.
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorkban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorkban.

NAGYENYED = re forduljon minden érdeklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, tülevelűk, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.
európai és amerikai alma és gyökéres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és T.

Eladó ház.

Rózsa-utca 7. szám alatt egy újonnan épült **10** emeletes ház eladó.
Értekezhetni ugyanott. 48 12—

Dietrich Gyula

ötvös-mester és ékszerész

KOLOZSVÁR.

Arany-, ezüst-, vas-, bronz-, porcellán- és fa- *régiségeket* megbízatásból vásárol, esetleg megértékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árverésen mint vevő részt vesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat bármily összegre készpénzzel azonnal vásárol. Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol. 60 10—50

Sürgőnyozim:

Dietrich ékszerész Kolozsvár.

Értesítés!

Van szerencsém Nagyenyed város t. közönségét értesíteni, hogy előnyösen ismert fogászati műtermemmel Gyulafehérvárról minden hét csütörtökén Nagyenyedre utazom, a hol a Szeidl-szálloda 3. sz. szobájában egész napon át a t. közönség rendelkezésére állok.

Mindennemű kaucsukmunkákon, szájpadlás nélküli fogsorokon és csapfogakon kívül főképen a legnagyobb szakértelemmel készülő arany- és platina-, korona- meg hidmunkáimat ajánlom a legjutányosabb árak mellett.

SPRINGER D. A.

45 12—

fogspeczialista.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	<i>Előnyös kölcsönt</i> ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. <i>Vásárol</i> és elad értékpapirokat. <i>Letétbe</i> elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. <i>Idegen</i> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. <i>Váltókat</i> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. <i>Állandó betétet</i> a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1—

Olcsóbb! A „Dr. Just“ Wolframlámpa Olcsóbb!

minden helyzetben ég. Fénye állandó egyenletes fehér. Kiválóan tartós és a szénszálas izzólámpával szemben 70% áramot takarít meg. Kapható Nagyenyeden darabonként **2 korona 20 fillérért**

Winkler János kereskedésében.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.